

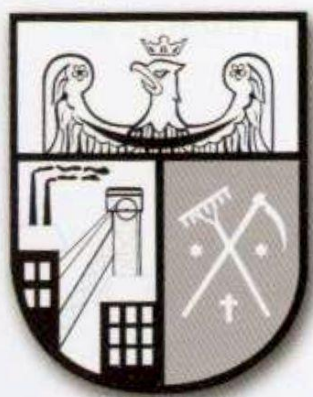

KNURÓW

informator miejski

city guide

WŁÓDZIMIR

KNURÓW
informator miejski

city guide

Spis treści / Table of contents

1. Informacje o gminie	1. Information on the commune	5
2. Historia	2. History	9
3. Kultura	3. Culture	17
4. Sport i rekreacja	4. Sport and recreation	23
5. Oświata	5. Education	31
6. Organizacje miejskie i środowiskowe	6. Municipal and community organisations	35
7. Gospodarka w mieście	7. Town economy	41
8. Informator teleadresowy	8. Telephone and address directory	49
9. Plan miasta	9. Street map	61

Flaga Knurowa

Flag of Knurów

Herb Knurowa

Coats of arms of Knurów

Położony w południowo - zachodniej części województwa śląskiego, na obrzeżach aglomeracji górnośląskiej Knurów, jest największą jednostką administracyjną powiatu ziemi gliwickiej. Miasto liczy ponad 40 tysięcy mieszkańców i zajmuje obszar 34 kilometrów kwadratowych, stanowiąc pod tym względem 5,16% powierzchni powiatu gliwickiego ziemskiego i 0,27% powierzchni województwa śląskiego. W skład miasta wchodzi 3 historyczne rejony: Knurów, Krywałd oraz Szczygłowice.

Located in the southern-western part of the Silesian Province, on the outskirts of Upper-Silesian agglomeration, Knurów is the biggest administration unit in the commune of Gliwice. The town has over 40 000 inhabitants and occupies the area of 34 square kilometres, which accounts for 5,16% of the Gliwice commune and 0,27% of the Silesian province area. The town is made up of three historical regions: Knurów, Krywałd and Szczygłowice.

Knurów - położenie

Knurów - location

Władzę w mieście sprawuje Prezydent wybierany w wyborach bezpośrednich na czteroletnią kadencję, który wykonuje swoje czynności przy pomocy Urzędu Miasta. Organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Miasta składająca się z 21 radnych, na czele której stoi jej Przewodniczący.

Głównym atutem Knurów jest jego położenie w bezpośrednim

sąsiedztwie autostrady A4 relacji wschód - zachód z najbliższym węzłem oddalonym od miasta o 4 kilometry. Blisko stąd jest do Gliwic (9 km) oraz Rybnika (20 km) - dużych ośrodków przemysłowo-usługowych z bogatym zapleczem naukowym i technicznym, jak również do Katowic (35 km) - stolicy województwa. Niedaleko znajduje się Wolny Obszar Celny w Gliwicach oraz przejście graniczne z Republiką Czeską w Chałupkach.

Już teraz Knurów posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg oraz połączeń kolejowych. Przez miasto przebiegają dwie drogi wojewódzkie: nr 921 relacji Zabrze - Przyszowice - Przerzycie - Rudy oraz nr 924 relacji Kuźnia Nieborowicka - Czerwionka - Żory.

The town is ruled by Mayor chosen in direct elections for a four-year term, who fulfils his duties with the support of the Municipal Office. The appointing and controlling body is the Town Council, made up of 21 councillors headed by their Chairman.

The main asset of Knurów is its location in the immediate vicinity of A4 east-west highway with the near-

est junction 4 km away from the town. It is a short way to Gliwice (9 km) and Rybnik (20 km) - big commercial and industrial, having great scientific and technical potential, as well as to Katowice (35 km) - the capital of the province. Not far away is also a Duty-Free Zone in Gliwice and border crossing with the Czech Republic in Chałupki.

Knurów already has a well-developed network of roads and rail connections. The town is intersected by two provincial roads: no. 921 - Zabrze - Przyszowice - Przerzycie - Rudy and no. 924 - Kuźnia Nieborowicka - Czerwionka - Żory. Knurów has a direct connection with national road DK 78 - Gliwice - Rybnik - Chałupki.

Ratusz

City Hall

fot. UM Knurów

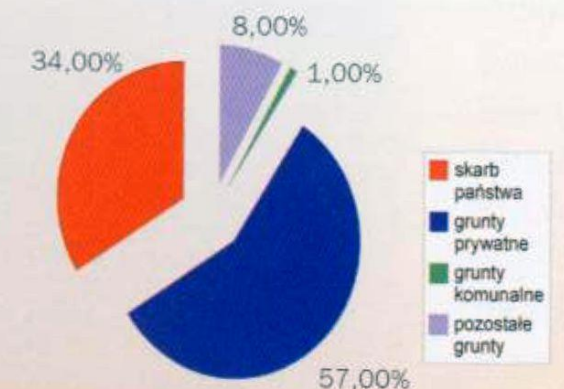
Knurów posiada też bezpośrednie połączenie z drogą krajową DK 78 relacji Gliwice - Rybnik - Chałupki, ponadto w przyszłości w obrębie miasta usytuowany będzie węzeł autostrady A1 relacji północ - południe.

In the future there will also be a junction of A1 north-south highway.

Budżet Gminy Knurów

Budget of the Commune of Knurów

	2003	2004
Przychody - Revenue	425 701,00	1 753 750,00
Dochody - Income	53 738 410,00	65 842 467,00
Wydatki - Expenditure	50 736 805,00	55 216 786,00

Własność gruntów

Land ownership

Choć dzisiejszy Knurów uzyskał prawa miejskie stosunkowo niedawno, bo w 1951 roku, w wyniku połączenia z Krywałdem i Szczygłowicami, to jego historia jest znacznie bogatsza. Pierwsze wzmianki o Knurowie pochodzą z „Księgi uposażeń biskupstwa wrocławskiego” datowanej na przełom XIII i XIV wieku. W tym to okresie Knurów był już zorganizowaną osadą i stanowił część składową ziemi gliwickiej.

Na przestrzeni od XV do XVIII wieku, losy Knurowa toczyły się podobnie jak całego Górnego Śląska, który przechodząc z rąk do rąk często zmieniał swoją przynależność do różnych monarchii. Jednym z najstarszych obiektów zachowanych z tego okresu jest XVI wieczny drewniany kościół

Although today's Knurów received municipal rights relatively not so long ago – in 1951, as a result of connecting Krywald and Szczygłowice, its history is much richer. The first mention of Knurów goes back to “The Book of Endowment of the Wrocław Episcopate” at the turn of 13th and 14th century. In that period Knurów was an organized settlement, a part of the Gliwice land.

Between 15th and 17th century the fortunes of Knurów were similar to those of whole Upper Silesia, which frequently changed its owners, belonging to different monarchies. One of the oldest structures preserved from that period is a 15-th century wooden church named after Saint Wawrzyniec (in 1936 moved to

Chorzów). The church has an original interior, which among others includes sculptures of Saint Anna Samotrzecia, Saint Wawrzyniec and Beautiful Madonna from Knurów. The latter, dating from ca 1420, is apart from Madonna from Kružłowa one of the two sculptures in Poland presenting mediaeval Madonnas (all statues from Knurów are now housed in

Kościół pw. św. Wawrzyńca

St Wawrzyniec's Church

pw. św. Wawrzyńca (przeniesiony

from Knurów are now housed in

w 1936r. do Chorzowa). Na oryginalny wystrój kościołka składały się między innymi cenne rzeźby: św. Anny Samotrzeciej, św. Wawrzyńca oraz Pięknej Madonny z Knuruwa (zdej. obok). Ta ostatnia, powstała około 1420 roku, jest obok Madonny z Kruźlowej jedną z dwóch zachowanych w Polsce rzeźb przedstawiających średnio-wieczne Madonny (wszystkie knurowskie figury znajdują się obecnie w zbiorach Muzeum Archidiecezjalnego w Katowicach).

Zasadnicze zmiany w historii przyniósł miejscowości wiek XIX, związany z procesem industrializacji. Knurów z osady typowo wiejskiej przekształcił się w ośrodek przemysłowy. Dotychczasowa zabudowa siedliskowa wzbogaciła została nowymi obiektami. Na

the Archdiocesan Museum in Katowice).

Major changes in the town history occurred in 19th century, marked by the process of

industrialization. From

a typical rural settle-

ment Knurów turned

into an industrial

centre. The former

settlement develop-

ment was enriched

with new structures.

Against this back-

ground stood out

fol. ze zbiorów Muzeum Archidiecezjalnego w Katowicach

a manor with a pond, built in the mid of 19th century in the knights' land (the considerably changed structure now provides the premises for the seat of NOT and Mining Tradition Chamber of "Knurów" Coal-mine in Dworcowa Street).

Owing to the dynamic development of mining as well as growing demand for gunpowder material, in 1875 the first factory was built - powder magazine on Krywałd. At

fol. z archiwum Z. Wierzbosha

Mieszkańcy Knuruwa przed laty

The inhabitants of Knurów in the old days

ich tle wyróżniał się wybudowany w poł. XIX wieku na terenie dóbr

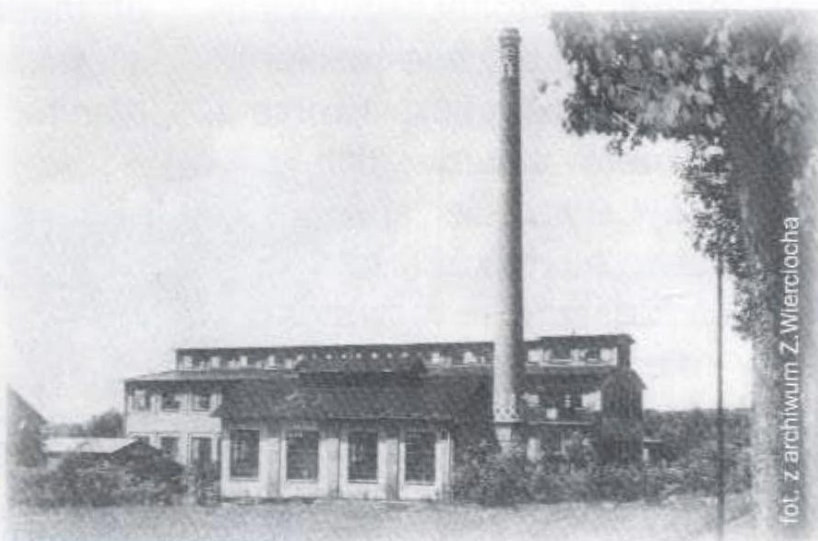
present the only traces of the former splendour of the plant,

rycerskich dwór wraz ze stawem (w mocno zmienionym obiekcie mieści się aktualnie siedziba NOT i Izba Tradycji Górniczej KWK Knurów przy ul. Dworcowej).

Dynamiczny rozwój górnictwa i rosnące zapotrzebowanie na materiał strzelniczy przyczynił się do powstania w 1875 roku pierwszej fabryki – prochowni na Krywałdzie. Obecnie jedynymi śladami po dawnej świetności zakładu, funkcjonującego przez ponad 120 lat, najpierw jako „Lignoza”, a później Krywałd - ERG, są zlokalizowane w rejonie ulicy Zwycięstwa: okazały budynek dyrekcji, neogotycka kapliczka św. Barbary oraz kościół parafialny pw. św. Antoniego, który mieści się w budynku dawnej cechowni.

Gwałtowny rozwój Knurowa przypada na przełom XIX i XX wieku, kiedy to w wyniku odkrycia bogatych złóż węgla kamiennego podjęto decyzję o budowie koksowni oraz kopalni. Dzięki temu w latach 1900 - 1921, w północno-wschodniej części Knurowa

functioning for over 120 years, first as “Lignoza”, and then “Krywałd-ERG”, can be found in

Zakłady Lignoza

Plant Lignoza

the impressive building of the management near Zwycięstwa Street, neo-gothic St Barbara's Chapel and the parish church named after Saint Anthony, located in the building of former guildhall.

The rapid development of Knurów falls on the turn of 19th and 20th century, when after finding rich deposits of

III Kolonia

III Colony

coal, a decision to build a coke plant and a mine was taken. As a result, in years 1900-1921 in the northern-eastern part of Knurów four colonies for clerks and workers were set up. In the scale of the country they are unique exam-

powstały cztery kolonie dla urzędników i robotników. Są to unikatowe w skali kraju przykłady tzw. osiedli patronackich, wznoszonych w sąsiedztwie macierzystych zakładów pracy. Twórcą i projektantem knurowskich kolonii był światowej sławy urbanista niemiecki Karl Henrici. Zespoły te odznaczały się regularnością i geometrycznością układu. Do dziś zresztą obiekty te zachowały swój specyficzny charakter, wyróżniając się cechami wiejskiej zabudowy z elementami założeń ogrodowych (np. III Kolonia w rejonie ul. Dworcowej, Ogrodowej, Słoniny i sąsiednich).

Poza domami mieszkalnymi sukcesywnie rozbudowywano infrastrukturę towarzyszącą. W 1908 roku uruchomiono pierwszą linię kolejową, w cztery lata później roku powstał jeden z najbardziej charakterystycznych budynków – Lecznica Spółki Brackiej (obecnie Szpital Miejski przy ul. Niepodległości). W centrum miasta, w rejonie ulic Niepodległości i 1-go Maja wzniesiono kilkanaście, w większości modernistycznych kamienic, w latach 1928-29 wybudowano

ples of so-called patron settlements, erected in the vicinity of plants. The creator and designer of the colonies in Knurów was a world-known German urban planner Karl Henrici. These com

Szpital Powiatowy

District Hospital

plexes had regular geometrical arrangement. Until today the facilities have retained a specific character of countryside development with elements of garden layout (e.g. III Colony in the vicinity of Dworcowa, Ogrodowa, Słoniny and neighbouring streets).

Apart from residential houses, the accompanying infrastructure was gradually extended. In 1908 the first railway line was started, in 1912 one of the most characteristic buildings – Infirmary of Bracka Company (at pres-

Figura Św. Jana Nepomucena
The statue of Saint Jan Nepomucen

fot. K. Goluch

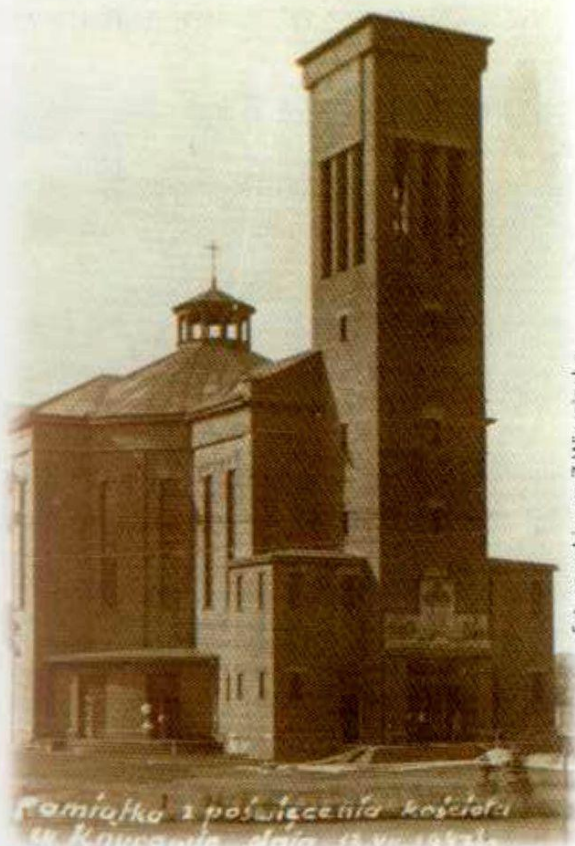
także ratusz miejski. U zbiegu ulic ks. Koziółka i Dworcowej zachowała się ufundowana w 1919 roku kapliczka św. Jana Nepomucena. W najbliższym sąsiedztwie wyróżnia się także masywna sylwetka kościoła pw. śś. Cyryla i Metodego z oryginalnym wystrojem wnętrza projektu Henryka Burzca – rzeźbiarza z Zakopanego.

Pomyślny rozwój miasta przerwany został wybuchem II wojny światowej, który tragicznie zapisał się w losach Knuro-

wa. Wczesnym rankiem 1 września 1939 roku, polskie oddziały ochotnicze złożone z byłych powstańców śląskich stawily opór przeważającym siłom hitlerowskim. Wśród poległych był m.in. dowódca knurowskiego odcinka obrony. Obelisk upamiętniający tamte wydarzenia znajduje się na terenie Miejskiej Szkoły Podstawowej nr 3, przy ulicy noszącej imię dowódcy - Feliksa Micha-

ent Municipal Hospital in Niepodległości Street) was built. In the town centre, near Niepodległości and 1-go Maja Street several, mostly modernist

tenement houses were erected and in years 1928-29 a city hall was built. At the junction of Ks. Koziółka and Dworcowa Street has been preserved the chapel of Saint Jan Nepomucen, founded in 1919. In the immediate vicinity stands out a massive outline of Saint Cyril and Methody Church with original interiors designed by Henryk Burzec – a sculptor from Zakopane.

fot. z archiwum Z. Wierciocha

Kościół pw. śś. Cyryla i Metodego

Saint Cyril and Methody's Church

Favourable development of the town was interrupted by the outbreak of the second world war, which left its tragic mark on the history of Knurów. On early morning of 1st September 1939 Polish voluntary forces, made up of former Silesian insurgents, offered resistance to the overwhelming Nazi troops. One of the killed was the commander of the Knurów part of defence sector.

skiego.

Przeszło pięcioletni okres okupacji zakończył się wkroczeniem w styczniu 1945 roku wojsk radzieckich. Ich przybycie zapoczątkowało jednak falę represji stalinow-

An obelisk memorating those events is located in the premise of Municipal Primary School no. 3, in the street named after the commander – Feliks Michalski.

The period of occupation last

Wkroczenie Armii Czerwonej do Knuruwa, mal. R. Kubica

The Soviet Army entering Knurów, painted by R. Kubica

skich, którym poddano miejscową ludność pomimo jej polskich korzeni. Na terenie Knuruwa w dzisiejszych obiektach Miejskiej Szkoły Podstawowej nr 2 przy ulicy Szpitalnej, znajdował się obóz przejściowy dla internowanych i osób przeznaczonych do wywózki w głąb ZSRR. Przed wejściem do budynku w 1992 roku odsłonięto tablicę poświęconą Tragedii Górnośląskiej.

ing over 5 years ended when in January 1945 the Soviet army forces marched into the town. However, their arrival started a wave of Stalin repressions that the local people were subjected to in spite of Polish roots. Today's buildings of Municipal Primary School no. 2 in Szpitalna Street functioned as a transition camp for the interned and people to be deported to the outback

Po stopniowej normalizacji sytuacji w kraju, okres powojenny przyniósł miastu duże przeobrażenia: rozbudowę przemysłu, uruchomienie w 1961 w Szczyglowicach drugiej kopalni węgla kamiennego, powstanie nowych

of the USSR. In front of the entrance to the building a plaque commemorating the Upper-Silesian Tragedy was placed.

After the situation in the country had gradually stabilised, the post-war period brought con-

fot. z archiwum Z. Wierciocha

Knurów, lata 80-te

Knurów, the 80s

osiedli mieszkaniowych wraz z infrastrukturą socjalną, czy też szybko zachodzące przemiany demograficzne związane z napływem nowych osób do pracy. Zjawiska te spowodowały zmiany w krajobrazie knurowskim.

Dziś Knurów w ślad za Strategią Rozwoju można określić jako „miasto węgla, perspektyw i rozwoju”.

siderable transformations such as: industry development, opening of the second coal-mine in Szczyglowice in 1961, building of new housing estates with social infrastructure or fast demographic changes connected with the influx of new workers. These phenomena caused considerable changes in the landscape of Knurów.

Today Knurów, following the Strategy of Development, can be described as “the town of coal, prospects and development”.

Animacją życia kulturalnego w mieście zajmuje się powołana do tego celu specjalna instytucja - Centrum Kultury. Powstała ona w roku 1998 na bazie doświadczeń Wydziału Kultury Urzędu Miasta. Obecnie pod jej auspicjami działa kino „Casino”, Dom Kultury w Szczygłowicach oraz sieć bibliotek miejskich. Centrum Kultury jest ponadto wydawcą 16-stronicowego tygodnika „Przegląd Lokalny” o nakładzie 4000 egz., który ukazuje się na rynku prasowym od 1991 roku.

Do najważniejszych zadań, jakie wykonuje Centrum Kultury, należy przede wszystkim przygotowywanie i realizacja całorocznej oferty kulturalnej miasta, na którą składają się cykliczne imprezy plenerowe, koncerty, wystawy, spotkania z twórcami kultury i sztuki,

The animation of cultural life in the town is dealt with by a special institution – the Centre of Culture. It was established in 1998, basing on the experience of the Department of Culture of the Municipal Office.

Orkiestra dęta KWK Knurów

Brass band of Knurów Coal-mine

At present under its auspices operates “Casino” cinema, the House of Culture in Szczygłowice as well as a network of municipal libraries. Moreover, the Centre of Culture is an editor of over 16-page weekly “Local Review”, released in an edition of 4000 copies, which has been on the press market since 1991. The most important tasks of the Centre of Culture

Występ chóru Schola Cantorum. Dyryguje J. Pogocki

Performance of „Schola Cantorum” choir conducted by J. Pogocki

Warsztaty taneczne w Sztukaterii. Gościnnie Jose Torres
Dancing workshops in "Stuccowork". Guest performance
of Jose Torres

różnego rodzaju warsztaty i konkursy artystyczne czy też oferta kinowa. W Domu Kultury znalazły swe miejsce liczne zespoły i grupy zainteresowań jak koła wokalne, taneczne i plastyczne. Prowadzone są zajęcia nauki gry na instrumentach, a także organizowane są imprezy okolicznościowe i środowiskowe. Od 1996 roku w Domu Kultury ma swoją siedzibę Zespół Folklorystyczny „WRAZIDLOKI” - zdobywca wielu krajowych i międzynarodowych nagród, uhonorowany Laurem Knurów. Od 2000 roku działa także Zespół Taneczny „Fantazja”. Obydwa zespoły są chlubą Centrum Kultury i świetną wizytówką miasta.

Poza Domem Kultury, wie-

include preparation and execution of annual cultural offer of the town, made up of cyclical outdoor events: concerts, exhibitions, meetings with the people of art and culture, different kinds of workshops and art competitions as well as the cinema offer. The House of Culture offers its premises to numerous teams and interest

groups such as vocal, dancing or art clubs. Lessons of instrument playing as well as occasional and community events are also organized. Since 1996 there has been a seat of a folk music band “WRAZIDLOKI” – a winner of many national and international prizes, honoured with the “Laurel

Jubileusz 10-lecia zespołu folklorystycznego „Wrazidloki”

10-th jubilee of the folk band “Wrazidloki”

of Knurów”. Since 2000 a Dancing Group “Phantasy” has also been in existence. Both bands are the pride of the Centre of Cul-

le imprez i wydarzeń ma swoje miejsce w Klubie Kultury Lokalnej „Sztukateria”, działającym od 2004 roku. Kursy tańca towarzyskiego i warsztaty taneczne, wieczory poetyckie, koncerty muzyki jazzowej i etnicznej to tylko część oferty Sztukaterii.

Miasto współpracuje także z miejscowym środowiskiem artystycznym jak np. chórami „Animatio”, „Slavica Musa”, „Schola Cantorum”, orkiestrą dętą KWK Knurów, znanym tenorem Adamem Sobierajskim, artystą rzeźbiarzem Markiem Śpiewlą, zespołem rockowym „Apogeum” i in.

Bardzo ważne miejsce w życiu

ture, many events take place at the Club of Local Culture “Stuccowork”, operating since 2004.

Warsztaty plenerowe dla najmłodszych

Outdoor workshops for the youngest

Courses of social dance and dancing workshops, poetry evenings, concerts of jazz and ethnic music are just a part of “Stuccowork”s offer.

The town also co-operates with local artistic milieu such as choirs “Animatio”, “Slavica Musa”, “Schola Cantorum”, brass band of “Knurów” Coal-mine, a well-known tenor Adam Sobierajski, sculptor Marek Śpiewla, rock band “Apogeum” and others.

A very important role in the cultural life of the town is played by the Chamber of Mining Tradition at “Knurów” Coal-mine. It has its seat in the building of NOT in 1 Dworcowa Street and functions

Izba Tradycji Górniczej przy KWK Knurów

Mining Tradition Chamber

kulturalnym miasta zajmuje Izba Tradycji Górniczej przy KWK Knurów. Mieści się ona w budynku

NOT przy ulicy Dworcowej 1 i pełni rolę nieformalnego muzeum Knurów. W swych zbiorach posiada wiele unikatowych eksponatów i pamiątek ofiarowywanych przez okolicznych mieszkańców i instytucje.

Można tu znaleźć zarówno pochodzący z 1840 roku kamień graniczny obszaru górniczego, jak i oryginalne wyposażenie gabinetu dyrektora kopalni, ponadto liczne dokumenty, plany, prace plastyczne czy też zdjęcia obrazujące życie kopalni i jej załogi na przestrzeni 100 lat. Zainscenizowany przodek kopalni (ściana wydobywcza), odtworzony oryginalny wygląd i umeblowanie typowego śląskiego familoka oraz kącik poświęcony orkiestrze dętej uzupełniają resztę zbiorów.

Działalnością społeczno - kulturalną w mieście zajmuje się także Lokatorsko - Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa.

as an informal museum of Knurów. Its collections include many unique exhibits and souvenirs donated by the local inhabitants and institutions.

One may find here a border stone of the mining area dating from 1840, original equipment of the coal-mine director's office as well as numerous documents, plans, art works or pictures depicting the life of the mine and its staff over the period of 100 years. A working face of the coal-mine (a mining wall), reconstructed original appearance and equipment of a typical Silesian family house as well as a section devoted to the brass band make the collection complete.

Also Housing Co-operative is engaged in the social and cultural life of the town. It runs three co-operative clubs. The programme offer is geared at both the youngest and seniors. Most actively

the clubs operate during the summer and winter holiday, offering different classes for several hundred children and youths.

Apart from that, the Social and Cultural De-

Festyn spółdzielczy

Co-operative fete

Prowadzi ona trzy kluby spółdzielcze. Oferta programowa skierowana jest zarówno dla najmłodszych, jak i dla seniorów. Szczególną aktywność przejawiają kluby w okresie wakacji i ferii, w czasie których w różnorodnych zajęciach uczestniczy kilkaset dzieci i młodzieży.

Dział społeczno - kulturalny LWSM organizuje ponadto festyny spółdzielcze, wystawy malarstwa, rzeźby i rękodzieła, wieczorki poezji śpiewanej. Jest on również współorganizatorem imprez organizowanych przez szkoły i inne instytucje na terenie miasta.

partment of LWSM (Housing Co-operative) organizes co-operative fetes, exhibitions of painting, sculpture and handicraft as well as sung poetry evenings. It is also a co-organiser of events initiated by schools and other institutions in the town.

Wybrane cykliczne imprezy kulturalne w mieście:

- Sylwester pod Gwiazdami - grudzień/styczeń
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy - styczeń
- Festiwal Muzyki Rockowej im. Roberta „Kuli” Sosnowskiego - luty
- Festiwal Pieśni i Piosenki Obcojęzycznej - maj
- Urodziny Miasta - czerwiec
- Festyn spółdzielczy - sierpień
- Festyn parafialny - sierpień
- Festyn NSZZ Solidarność - wrzesień
- Festyn KWK Szczygłowice - wrzesień
- Dni Muzyki Chóralnej - listopad

fot. K. Goluch

Koncert zespołu Bajm podczas Urodzin Miasta

The concert of "Bajm" band during the Town's Birthday celebrations

Najstarszym knurowskim klubem sportowym była do niedawna GKS Concordia Knurów założona w 1923 roku. Reprezentanci tego stowarzyszenia występowali zarówno pod nazwą Concordia, jak i Górnik.

Until not so long ago the oldest sports club in Knurów was "GKS Concordia Knurów", established in 1923. The representatives of this association performed both under the name of "Concordia" and "Górnik"

GKS Górnik Knurów lata 80-te.

GKS "Górnik Knurów" ("Knurów Miner" Sports Club) the 80s

Najbardziej utytułowanymi zawodnikami byli piłkarze i pięściarze. Ci pierwsi w najlepszych latach walczyli o awans do I ligi, a sekcja bokserka przez wiele lat posiadała zespół występujący w najwyższej klasie rozrywkowej. Pięściarze Concordii to również wielokrotni medaliści drużynowych mistrzostw Polski, a ich największym sukcesem był tytuł mistrzów

("Miner"). The footballers and boxers have won most titles. In their best years the former fought for promotion to I league, and the boxing section for many years had a team which took part in the highest-rank competitions. Concordia boxers are also the winners of many medals in the Polish team championships, and their biggest success was holding the title of

BKS Concordia Knurów

BKS Concordia Knurów

Polski wywalczony w 1996 roku. Do najbardziej utytułowanych wychowanków należeli Zygmunt Gosiewski (m.in. medalista Mistrzostw Europy) i Józef Gilewski (mistrz Polski i uczestnik Mistrzostw Europy, Mistrzostw Świata i Igrzysk Olimpijskich).

Swą „perełkę” wychowali rów-

Polish Champions in 1996. The most honoured pupils included Zygmunt Gosiewski (among others medal winner at European Championship) and Józef Gilewski (champion of Poland and participant of European Championship, World Championship and Olympic Games).

fot. Przeg. Lok.

J. Dudek, V. Smicer, M. Baros

J. Dudek, V. Smicer, M. Baros

nież trenerzy z sekcji piłkarskiej. Mowa oczywiście o Jerzym Dudku, który wraz z reprezentacją Polski dwukrotnie wywalczył awans do Mistrzostw Świata, a ponadto jako pierwszy Polak wygrał wraz z drużyną klubową (FC Liverpool) Ligę Mistrzów.

Obecnie, po likwidacji GKS Concordia, tradycje i futbolistów tego klubu przejęło stowarzyszenie kultury fizycznej – KS Concordia, natomiast sekcja pięściar-

Also the coaches of the football section have raised their “gem”. Of course we are talking about Jerzy Dudek, who along with the representation of Poland won promotion to World Championship two times and was the first Pole to win the Masters’ League with his club team (FC Liverpool).

At present, after closing GKS Concordia, the traditions and footballers of this club have been tak-

-ska juniorów działa w mieście pod egidą Bokserskiego Klubu Sportowego Concordia, notując wiele sukcesów indywidualnych i drużynowych, jak choćby zwycięstwo w 2004 roku, w śląskiej lidze juniorów.

Piłkarska i bokserska Concordia to dzisiaj jednak tylko część sportowego krajobrazu miasta.

W ostatnich latach wizytówką Knurowa jest uhonorowany najwyższym wyróżnieniem miasta - „Laurem Knurowa” - Oddział Miejski WOPR. Istnieje on od 1978 roku i zrzesza przeszło 220 członków. Knurowscy ratownicy wodni to ośmiokrotni, drużynowi Mistrzowie Śląska z najlepszą w drużynie Joanną Saternus-Bielak,

en over by physical culture asso-

WOPR OM Knurów WOPR OM Knurów (Municipal Department of Voluntary Water Rescue Service)

ciation – KS (Sports Club) Concordia, while the boxing section of juniors operates under the aegis of Sports Boxing Club Concordia, achieving a lot of individual and team successes, such as the victory in the Silesian juniors' league in 2004.

However, today the football and boxing section of Concordia are only a part of the sports landscape of the town.

In recent years the showcase for Knurów has become the Municipal Department of WOPR (Voluntary Water Rescue Service), honoured with the highest distinction of the town - the “Laurel of Knurów”. It has been in existence since 1978 and has over 220 members. The water rescuers from Knurów have 8 times

UKS Eugen

UKS (Pupils' Sports Club) Eugen

Mistrzynią Śląska w letnich i zimowych Mistrzostwach w Ratownictwie Wodnym w 2005 roku.

Od kilku lat działa również Uczniowski Klub Sportowy Eugen

won team Championship of Silesia in a team with Joanna Sater-nus-Bielak, a Silesian Champion in summer and winter Water Rescue Championship in 2005.

For a few years has also been operating Pupils' Sports Club "Eugen", engaged in power sports. Its pupils regularly hold titles of Polish Champions in junior categories of horizontal weight lifting, and the

coach and chairman of the club – Eugeniusz Mehlich can boast such trophies as World Cup, World Championship and European Championship.

Sztafeta biegowa 700 km na 700 lat

700-km relay race commemorating 700-th anniversary of Knurów

zajmujący się sportami siłowymi. Jego wychowankowie regularnie zdobywają w kategoriach juniorskich tytuły mistrzyń Polski w wyciskaniu sztangi leżąc, a na koncie prezesa tego klubu i jednocześnie szkoleniowca – Eugeniusza Mehlicha są takie trofea, jak Puchar Świata, Mistrzostwo Świata i Mistrzostwo Europy.

Ponadto, Knurów jest przez wielu sympatyków biegania uznawany za miasto, które ma największą liczbę maratończyków. Obecnie jest ich ponad dwudziestu, a miłośnicy pokonywania tego dystansu przewidują, że już niebawem do ich grona dołączą kolejni

Imprezy rekreacyjne dla najmłodszych

Events for the youngest

By many sympathisers Knurów is perceived as a town

mieszkańcy Knuruwa.

Tu, mimo że lekkoatletyczna Unia Krywań dawno przeszła już do historii, od kilkunastu lat odbywają się cykliczne imprezy biegowe. Do najstarszych należy Bieg Uliczny na dystansie 10 kilometrów połączony z Mistrzostwami Polski Górników.

Miłośnicy biegania, wśród których znajdują się osoby uhonorowane „Laurem Knuruwa”, zrzeszeni są w Amatorskim Klubie Biegacza i Klubie Biegacza Sokół.

Olbrzymia rzesza sympatyków sportowego, a co za tym idzie, zdrowego trybu życia, zrzeszona jest także w Ognisku TKKF Szczygłowie. Działa w nim kilkanaście sekcji sportowych, począwszy od piłkarskiej, poprzez tenisa stołowego i narciarską, aż do żeglarskiej.

Zawody żeglarskie o Puchar Prezydenta
Sailing regatta for the Cup of Knurów Mayor

skiej.

Na sportowej mapie Knuruwa

which has the highest number of marathon runners. At present there are over 20 long-distance runners, and the fans of this discipline anticipate that their group will be soon joined by other inhabitants of Knurów.

Despite the fact that the athletics club Unia Krywań belongs to history, cyclical running competitions have been held here for many years. The oldest is a Street Race over the distance of 10 km, combined with Poland's Championship of Miners. The fans of running, including persons honoured with the "Laurel of Knurów", are associated in the Amateur Runner Club and Runner Club "Eagle".

A vast number of the fans of sport and healthy lifestyle are also associated in TKKF Club "Szczygłowie". It has a few sports sections, such as a football, table tennis, skiing and sailing section.

Their own place on the sports map of Knurów have also found cyclists (among others originators of cycling rallies), model makers (who in their ranks have the winners of the most prestigious competitions) and anglers.

Coming back to football, worth mentioning is "Olimp Szczygłowie" ("Olympus Szczy-

swe miejsce mają również cykliści (m.in. pomysłodawcy rajdów rowerowych), modelarze (mają

głowice”), a club which belongs to the youngest physical culture associations in Knurów.

Kąpielisko Zacisze Leśne turniej siatkówki plażowej

Outdoor swimming pool "Zacisze Leśne" ("Forest Refuge") – tournament of beach volleyball

w swych szeregach triumfatorów najbardziej prestiżowych imprez) i wędkarze.

Wracając do futbolu, warto wspomnieć o Olimpie Szczygłowie, klubie, który należy do najmłodszych knurowskich stowarzyszeń kultury fizycznej.

Piłka nożna to również futsal, a konkretniej rzecz ujmując – zespół występujący w ogólnopolskiej II lidze, UPOS System Knurów.

Piłkarskie rozgrywki popularnych „piątek”, a także ligowe

Football is also “futsal”, specifically – a team performing in II national league, UPOS System Knurów.

Football competitions of popular “fives”, as well as league competitions of volleyball players belong to the offer of the Municipal Centre of Sport and Recreation, which is a co-organiser of many sports and recreational events in the town. The facilities of MOSiR (among others a sports hall and indoor swimming pool, outdoor

rozgrywki siatkarzy to jedna z ofert Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, który jest współorganizatorem wielu imprez rekreacyjno - sportowych w mieście. Z obiektów MOSiR-u (m.in. hali sportowej i krytej pływalni, kąpieliska „Zacisze Leśne”, stadionów miejskich oraz kortów tenisowych) korzystają szkoły, kluby i stowarzyszenia sportowe oraz osoby indywidualne.

swimming pool „Zacisze Leśne”, municipal stadiums and tennis courts) are used by schools, clubs and sports associations as well as individuals.

Wybrane cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne w mieście:

- Mistrzostwa Knuruwa w Slalomie Gigancie o Puchar Prezydenta Miasta - luty
- Zimowe Mistrzostwa Śląska w Ratownictwie Wodnym - marzec
- Turniej Knurowskich Siłaczy w Wyciskaniu Sztangi Leżąc - marzec
- Otwarte Mistrzostwa Knuruwa w Tenisie Ziemnym - maj
- Rodzinny Rajd Rowerowy - lipiec
- Międzynarodowy Bieg Uliczny o Puchar Prezydenta Miasta Knurów na 10 km oraz Mistrzostwa Polski Górników - wrzesień
- Regaty Żeglarskie o Puchar Prezydenta Miasta Knurów - wrzesień
- Piłkarski Turniej Halowy Trampkarzy Starszych im. T. Wierciocha - listopad
- Otwarte Mistrzostwa Knuruwa w Tenisie Stołowym - grudzień

Knurów jako jedna z pierwszych gmin w Polsce na początku lat dziewięćdziesiątych przejęła prowadzenie szkół i placówek oświatowych.

Zarządzanie infrastrukturą oświatową należy do Miejskiego Zespołu Jednostek Oświatowych. W roku szkolnym 2005/2006 do przedszkoli chodziło 288 dzieci, w szkołach podstawowych, w tym w zerówkach uczyło się łącznie 2744 osób, do gimnazjów uczęszczało 1664 uczniów.

Knurów was one of the first communes in Poland to take over the running of schools and educational centres at the beginning of the 90s.

Educational infrastructure is managed by the Municipal Complex of Educational Institutions. In school year 2005/2006 288 children attended kindergartens, altogether 2744 learned in primary schools, including pre-elementary schools and 1664 pupils went to junior high schools.

MSP nr 1 przy ul. Słoniny
MSP no. 1 in Słoniny Street

MSP nr 3 przy ul. Michalskiego
MSP no. 3 in Michalskiego Street

MSP 7 przy ul. Jedności Narodowej
MSP no. 7 in Jedności Narodowej Street

Aktualnie, sieć gminnych jednostek oświatowych tworzą:

- publiczne szkoły podstawowe:
 - Miejska Szkoła Podstawowa nr 1;
 - Miejska Szkoła Podstawowa nr 2, z oddziałami integracyjnymi;
 - Miejska Szkoła Podstawowa nr 3, wchodząca w skład Zespołu Szkolno – Przedszkolnego;

At present the network of communal educational centres is made up of:

- public primary schools:
 - Municipal Primary School no. 1;
 - Municipal Primary School no. 2, with a mix-ability class;
 - Municipal Primary School no. 3, included in the Complex of Schools and Kindergartens;

- Miejska Szkoła Podstawowa nr 4;
- Miejska Szkoła Podstawowa nr 6;
- Miejska Szkoła Podstawowa nr 7;
- Miejska Szkoła Podstawowa nr 9.

- *Municipal Primary School no. 4;*
- *Municipal Primary School no. 6;*
- *Municipal Primary School no. 7;*
- *Municipal Primary School no. 9;*

MSP 6 przy ul. Batorego
MSP no 6 in S.Batorego street

MSP nr 9 przy Alei Lipowej
MSP no. 9 in Alei Lipowej

MG nr 2 przy ul.S.Batorego
MG no 2 in S.Batorego street

- publiczne przedszkola:

- Miejskie Przedszkole nr 2;
- Miejskie Przedszkole nr 3;
- Miejskie Przedszkole nr 5, wchodzące w skład Zespołu – Szkolno Przedszkolnego,
- Miejskie Przedszkole nr 7;
- Miejskie Przedszkole nr 10;
- Miejskie Przedszkole nr 12;
- Miejskie Przedszkole nr 13, z oddziałem specjalnym i oddziałami integracyjnymi.

- publiczne gimnazja :

- Miejskie Gimnazjum nr 1;
- Miejskie Gimnazjum nr 2; z oddziałem integracyjnym;
- Miejskie Gimnazjum nr 3;
- Miejskie Gimnazjum nr 4.

- public kindergartens:

- *Municipal Kindergarten no. 2;*
- *Municipal Kindergarten no. 3;*
- *Municipal Kindergarten no.5, included in the Complex of Schools and Kindergartens;*
- *Municipal Kindergarten no. 7;*
- *Municipal Kindergarten no. 10;*
- *Municipal Kindergarten no. 12;*
- *Municipal Kindergarten no.13, with a special and mix-ability class)*

MSP nr 2 przy ul. Wilsona

MSP no. 2 in Wilsons Street

Na terenie miasta znajduje się ponadto prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Gliwicach Zespół Szkół Ogólnokształcących im. I. J. Paderewskiego, dwa Zespoły Szkół Zawodowych oraz Zespół Szkół Specjalnych.

- public junior high schools :

- *Municipal Junior High School no. 1;*
- *Municipal Junior High School no. 2, with a mixed-ability class*
- *Municipal Junior High School no. 3;*
- *Municipal Junior High School no. 4.*

Moreover, there is a I. J. Paderewski Complex of High Schools, run by the Municipal District in Gliwice, two Complexes of Vocational Schools and a Complex of Special Schools.

Od 2004 roku działa w Knurowie Okrągły Stół Organizacji Miejskich, powołany z inicjatywy środowisk lokalnych. Cykliczne spotkania i debaty służą nie tylko wymianie poglądów i zacieśnianiu kontaktów pomiędzy poszczególnymi organizacjami działającymi w mieście, ale stanowią przede wszystkim forum współpracy środowiska z władzami samorządowymi Knurowa.

Na bazie doświadczeń okrągłego stołu, powstał gminny Program Współpracy Miasta Knurów z Organizacjami Pozarządowymi.

Celem programu jest budo-

Knurowskie Stowarzyszenie Diabetyków

Knurów Association of Diabetics

wanie partnerstwa między administracją publiczną, a organizacjami pozarządowymi, stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców Knurowa, prowadzenie nowatorskich i bardziej efektywnych działań na rzecz mieszkańców, uzupełnienie działań w zakresie nie obejmowanym przez struktury

Since 2004 the Open Table of Municipal Organisations has been operating in Knurów, established following the initiative of local milieus. The purpose of cyclical meetings and debates is not only to exchange views and tighten the contacts between particular organizations in the town, but in the first place to provide a forum of co-operation between the milieu and local government authorities in Knurów.

Basing on the open table experiences, a communal Programme of Co-operation between Knurów and Non-governmental Organisations was developed.

The aim of the programme is to build partnership between public administration and non-governmental organisations, create conditions which favour social activities of Knurów inhabitants, take innovatory and more effective actions on behalf of the inhabitants and undertake activities lying outside the scope of local government structures.

Basing on the above principles, every year the town prepares subsequent editions of this programme, specifying particular means of support.

They chiefly consist in announcing competitions for the fulfilment of public tasks and provid-

samorządowe.

W oparciu o powyższe zasady, miasto co roku przygotowuje kolejne edycje tego programu, ze wskazaniem konkretnych instrumentów wsparcia.

Polegają one głównie na zleceniu w drodze konkursu realizacji zadań publicznych wraz z przyznaniem na ten cel dotacji. Mogą jednak przybierać również formę współdziałania w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowych, promowania działalności sektora organizacji pozarządowych, czy też pomocy w nawiązywaniu kontaktów z podobnymi podmiotami w miastach partnerskich za granicą.

Przykładem realizacji ostatniej

ing subsidies for this purpose. However, they may also adopt

Klub HDK im. F. Ogana

The F. Ogan HDK Club

a form of co-cooperation aimed at obtaining external financial resources, promotion of the activities undertaken by non-governmental organisations sector or support in initiating contacts with similar entities in twin towns abroad.

Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Inteligencyjną

Association of Families and Friends of People Suffering from Intellectual Deficiency Syndrome

z wymienionych form współpracy

The example of the latter form of co-operation was an international conference entitled "The role of youth in creating local democracy", organized by the town in 2005 with co-participation of the Youth Council of Knurów. The above project was financed by the European Union within the scope of "Town Twinning" programme.

At present there are over 30

było zorganizowanie przez miasto w 2005 roku, przy współudziale Młodzieżowej Rady Miasta Knurów, międzynarodowej konferencji pt. „Rola młodzieży w budowaniu demokracji lokalnej”. Na powyższy projekt uzyskano dofinansowanie Unii Europejskiej w ramach programu „Town Twinning”.

Obecnie istnieje w Knurowie przeszło 30 podmiotów, pośród których są zarówno stowarzyszenia społeczne, stowarzyszenia związane z profilaktyką zdrowotną, czy też organizacje hobbyistyczne.

Na terenie miasta działają między innymi:

- Towarzystwo Miłośników Knurowa
- Stowarzyszenie „Frona”
- Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca Knurów
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich - Koło Parafialne
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Oddział Miejski
- organizacje kombatanckie
- Kluby Honorowych Dawców Krwi
- Knurowskie Stowarzyszenie Diabetyków
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Inteligencją

include social associations, associations engaged in prophylaxis or hobbyist's organisations

The following organisations operate in the town:

- Association of Knurów fans
- “Frona” association
- Polish Scouting Organisation Knurów Troop Command
- Association of Catholic Families – Parish Club
- Polish Association of the Retired and Disabled – Municipal Department
- Veteran organizations
- Clubs of Honourable Blood Donors
- Knurów Association of Diabetics
- Associations of Families and Friends of People Suffering From Intellectual Deficiency

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Workshops of Occupational Therapy

Syndrome

- Abstainers' Club “Seven”
- Organisations of merchants

- Klub Abstynentów „Siódemka”
- organizacje kupieckie i rzemieślnicze
- Koło Łowieckie „Cyranka”

- and craftsmen
- Hunting Club “Cyranka” (“Garganey”)

The leading local institutions include:

Koło Łowieckie Cyranka

Hunting Club “Cyranka” (“Garganey”)

- **Foundation on Behalf of Knurów Development** – among others it runs the Communal Centre of Information, Enterprise Incubator, Employment Agency, Enterprise Support Centre – it has implemented many projects financed by the government-

Do lokalnych liderów w kategorii instytucji należą:

- **Fundacja na Rzecz Rozwoju Miasta Knurowa** - prowadzi m.in. Gminne Centrum Informacji, Inkubator Przedsiębiorczości, Agencję Pracy, Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości - zrealizowała wiele projektów finansowanych z programów rządowych, a także z Europejskiego Funduszu Społecznego RZL. Fundacja zajmuje się ponadto doradztwem oraz organizuje kursy i szkolenia.

tal programmes as well as by the European Social Fund RZL. Besides, the foundation deals with consultancy and organises different courses.

- **Regional Managing Board of PCK (Polish Red Cross) Knurów** – apart from its statutory activities, it also runs community clubs, organises camps for children from pathological families, gives away food and clothes to the poor, organises charity balls and events.

- **Zarząd Rejonowy PCK Knurów**

- **“Caritas” Centre of Jesus’**

- oprócz działalności statutowej prowadzi m.in. świetlice środowiskowe, organizuje kolonie dla dzieci z rodzin patologicznych, rozdaje ubogim darmową żywność i odzież, urządza bale i imprezy charytatywne.

- **„Caritas” Ośrodek Matki Bożej Uzdrawienia Chorych** - prowadzi warsztaty terapii zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Matki i Dziecka, noclegownię dla bezdomnych.

Mother Curing the Ill – runs workshops of occupational therapy, Community Mutual Aid Society, House of Mother and Child, lodgings for the homeless.

Detailed list of municipal and community organisations is available on website **www.knurow.bip.info.pl** in part "Associations".

Szczegółowy wykaz organizacji miejskich i środowiskowych znajduje się na stronie

www.knurow.bip.info.pl w dziale „związki i stowarzyszenia”

Dzięki zasobom środowiska naturalnego, bogatym w złoża węgla koksującego wysokiej jakości, w Knurówie rozwinął się głównie przemysł wydobywczy reprezentowany przez KWK Knurów i KWK Szczygłowice.

Te dwa największe zakłady w mieście zatrudniają łącznie ponad 7 tysięcy pracowników.

Od kilkunastu lat Knurów zmierza

jednak do przekształcenia się w ośrodek o zróżnicowanej strukturze gospodarczej.

Dobrze rozwinięta jest sieć usług finansowych, dostępnych m.in. w pięciu bankach, agencjach kredytowych oraz Śląskiej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo - Kredytowej.

Jednym z wiodących sektorów gospodarki miasta jest mieszkalnictwo reprezentowane przez dwie spółdzielnie mieszkaniowe posiadające łącznie przeszło 50% ogólnej liczby zasobów mieszkaniowych.

Starszą z nich jest Lokatorsko - Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa

Owing to natural resources, rich deposits of high quality coking coal, Knurów has developed chiefly mining industry, represented by KWK Knurów (Knurów Coal-mine) and KWK Szczygłowice.

These two biggest plants in Knurów employ the total of 7000 people.

For several years, however, Knurów has been trying to change into a centre having

a diversified economy structure. There is also a well-developed network of financial services available among others in five banks, credit agencies and the Silesian Co-operative Savings-Credit Bank.

One of the leading sectors of town economy is housing

KWK Knurów

Knurów Coal-mine

fot. UM Knurów

Knurowskie TBS-y

Knurów TBSs

fot. K. Gotuch

założona w 1959 roku. Zarządza ona 134 budynkami mieszkalnymi na 5 osiedlach, zrzeszając ponad 6200 członków.

Zasoby spółdzielcze LWSM

Resources of LWSM Co-operative

Młodsza z nich to spółdzielnia „Knurowianka” założona w 1982 roku, zarządzająca 598 mieszkaniami i zrzeszająca 532 członków. Obie spółdzielnie stale modernizują swoje zasoby, przy czym LWSM zrealizowała inwestycje termo - modernizacji z równoczesną likwidacją azbestu na wszystkich zarządzanych przez siebie budynkach mieszkalnych.

Rozwojowi miasta sprzyja obecność na rynku prywatnych podmiotów gospodarczych; zarówno tych większych, przede wszystkim z branży usługowej, elektronicznej, budowlanej, jak i mikro - przedsiębiorstw, które

represented by two co-operatives, which own over 50% of housing resources.

The older one is Housing Co-operative of Residents and Owners (LWSM), established in 1959. It manages 134 buildings in 5 housing estates and has over 6200 members.

The younger one is co-operative “Knurowianka”, set up in 1982, which manages 598 flats and associates 532 members. Both co-operatives regularly

modernize their resources; LWSM has implemented a thermo-modernisation project accompanied by a simultaneous exchange of asbestos in all its residential buildings.

The town development is favoured by the presence of

Wizualizacja modernizacji Basenu przy ul. Szpitalnej
Visualisation of indoor swimming pool modernisation in Szpitalna Street

rych według stanu na dzień 01.01.2005 roku było ponad 2200.

Do mocnych stron miasta należy zaliczyć:

- **Doświadczenie w zakresie inwestycji** - do największych należy oddanie do użytku w 2003 roku, przy udziale funduszu PHARE 2000, odcinka ulicy Szpitalnej wraz ze skrzyżowaniem z drogą krajową DK-78. W 2004 roku w ramach MTBS sp. z o.o. Tarnowskie Góry, wybudowano 120 lokali mieszkaniowych. W 2005 roku, przy współudziale finansowym samorządu województwa śląskiego, wybudowano pierwsze rondo, które usprawniło układ komunikacyjny miasta oraz wpłynęło na poprawę bezpieczeństwa. Oddano także do użytku niemal trzykilometrowy odcinek wodociągu zasilającego osiedle oraz kopalnię Szczygłowice, wyremontowano historyczny budynek ratusza miejskiego, trwa gruntowna modernizacja pływalni krytej przy ulicy Szpitalnej, kontynuowana jest budowa cmentarza komunalnego;

private economic subjects on the market; the big ones, chiefly in the branch of services, electronics and construction industry as well as micro-enterprises, the number of which reached more than 2200, as of 1st January 2005.

The assets of the town include:

- **Experience in the area of investment** – one of the biggest projects was rendering for use in 2003, with participation of PHARE 2000 fund, a part of Szpitalna Street along with the junction with national road DK-78. In 2004, within the scope of MTBS Sp. z o.o. Tarnowskie Góry, 120 flats were built. In 2005, with the financial contribution of the Silesian province government, the

II etap budowy cmentarza przy ul. Rakoniewskiego (I półrocze 2005)
The second stage of building cemetery in Rakoniewskiego Street (I half of 2005)

first roundabout was built, which

- **Stabilny rynek pracy** - zapewniają go dwie kopalnie węgla kamiennego, które pomimo trwającego w Polsce procesu restrukturyzacji przemysłu wydobywczego, należą do liderów w swojej branży;

Rondo Jana Pawła II przy ul. Niepodległości, 1-go Maja, Dworcowej, Kopalnianej

The Jan Paul II Roundabout in Niepodległości, 1-Maja, Dworcowa and Kopalniana Street

ży, posiadając zasoby pozwalające na eksploatację złóż wykraczającą poza 2020 rok;

- **Uporządkowana gospodarka odpadami komunalnymi** – w postaci nowoczesnego ekologicznego składowiska;

- **Spójna i czytelna polityka rozwojowa** - Knurów posiada Strategię Rozwoju na lata 2005 - 2015, Wieloletni Plan Inwestycyjny oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący powierzchnię gminy w ponad 99%;

which improved the system of urban traffic and had a positive influence on the town's safety. Also a 3 km-long part of a water supply system for the estate and coal-mine of Szczygłowiec was rendered for use, a historical building of the town hall was renovated, a thorough modernization of the indoor swimming pool in Szpitalna Street is under way and the building of a municipal cemetery is continued;

- **Stable labour market** – ensured by two coal-mines which despite the ongoing process of mining industry restructuring, belong to the lead-

ers in their branch and have resources which enable mining to be continued after 2020;

- **Well-ordered municipal waste management** – in the form of modern ecological environment;

- **Consistent and clear development policy** – Knurów has a Development Strategy for years 2005-2015, Long-term Investment Plan as well as a local plan of spatial development covering over 99% of the commune area;

- **Favourable location** – Knurów is situated at the intersection of two international high-

- **Korzystne usytuowanie** – Knurów leży przy przecięciu dwóch międzynarodowych autostrad: A4 relacji wschód - zachód oraz będącej w budowie A1 relacji północ - południe, jak również w bezpośrednim sąsiedztwie największego portu śródlądowego w Europie (kanał gliwicki łączący Gliwice z rzeką Odrą);

- **Posiadanie dużego węzła kolejowego w granicach miasta.**

Nadchodzące lata stać będą pod znakiem dalszych inwestycji, przede wszystkim w infrastrukturę ochrony środowiska oraz w układ komunikacyjny miasta. Kontynuowana będzie m.in. modernizacja istniejącej już oczyszczalni ścieków oraz budowa drugiej oczyszczalni. Przygotowywana jest dokumentacja pod planowaną rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno - ściekowej miasta.

ways: A4 - east-west and A1 - north-south, which is currently under construction, as well as in the immediate vicinity of the biggest inland port in Europe (the Gliwice Canal connecting Gliwice with the Odra River);ersection of two international highways: A4 - east-west and A1 - north-south, which is currently under construction, as well as in the immediate vicinity of the biggest inland port in Europe (the Gliwice Canal connecting Gliwice with the Odra River);

- **Having a big rail junction within the borders of the town.**

The years to come will elapse under the banner of further investments, chiefly into environmental protection infrastructure and urban traffic system of the town. Among others the modernization of the already existing sewage treatment plant and construction of the other one will be continued. Documentation on the planned extension and modernization of water-sewage infrastructure is being prepared.

Państwowa Straż Pożarna JRG Knurów

State Fire Brigade JRG Knurów

fot. K. Golub

W dalszym ciągu realizowane będzie budownictwo mieszkaniowe w ramach TBS-ów (kolejne dwa budynki mieszkalne) oraz inwestycje w ciągu pieszo - komunikacyjne.

Kolejnym wyzwaniem, przed którym stoi miasto jest kwestia zagospodarowania terenów poprzemysłowych oraz rewitalizacja starych dzielnic mieszkaniowych.

Oferta inwestycyjna

Władze miasta zapewniają przyjazną politykę podatkową oraz otwartość do rozmów, z możliwością dostosowania oferty do indywidualnych potrzeb. Na potencjalnych inwestorów czekają tereny położone w północnej części miasta, w rejonie skrzyżowania drogi krajowej Gliwice-Rybnik-Chałupki (DK-78) z ul. Szpitalną oraz ul. 26 Stycznia (północnej obwodnicy miasta).

Pełnomocnik ds. pierwszego kontaktu z inwestorem
Naczelnik Wydziału Urbanistyki, Architektury, Strategii Rozwoju Miasta i Spraw Lokalowych
tel. 032 339 22 19 e-mail: ua@knurow.pl

Residential housing will continue to be developed within the framework of TBS (another two residential buildings) as well as investments into urban traffic and pedestrian routes.

Another challenge that the town is facing is the question of managing post-industrial areas and revitalising the old housing estates.

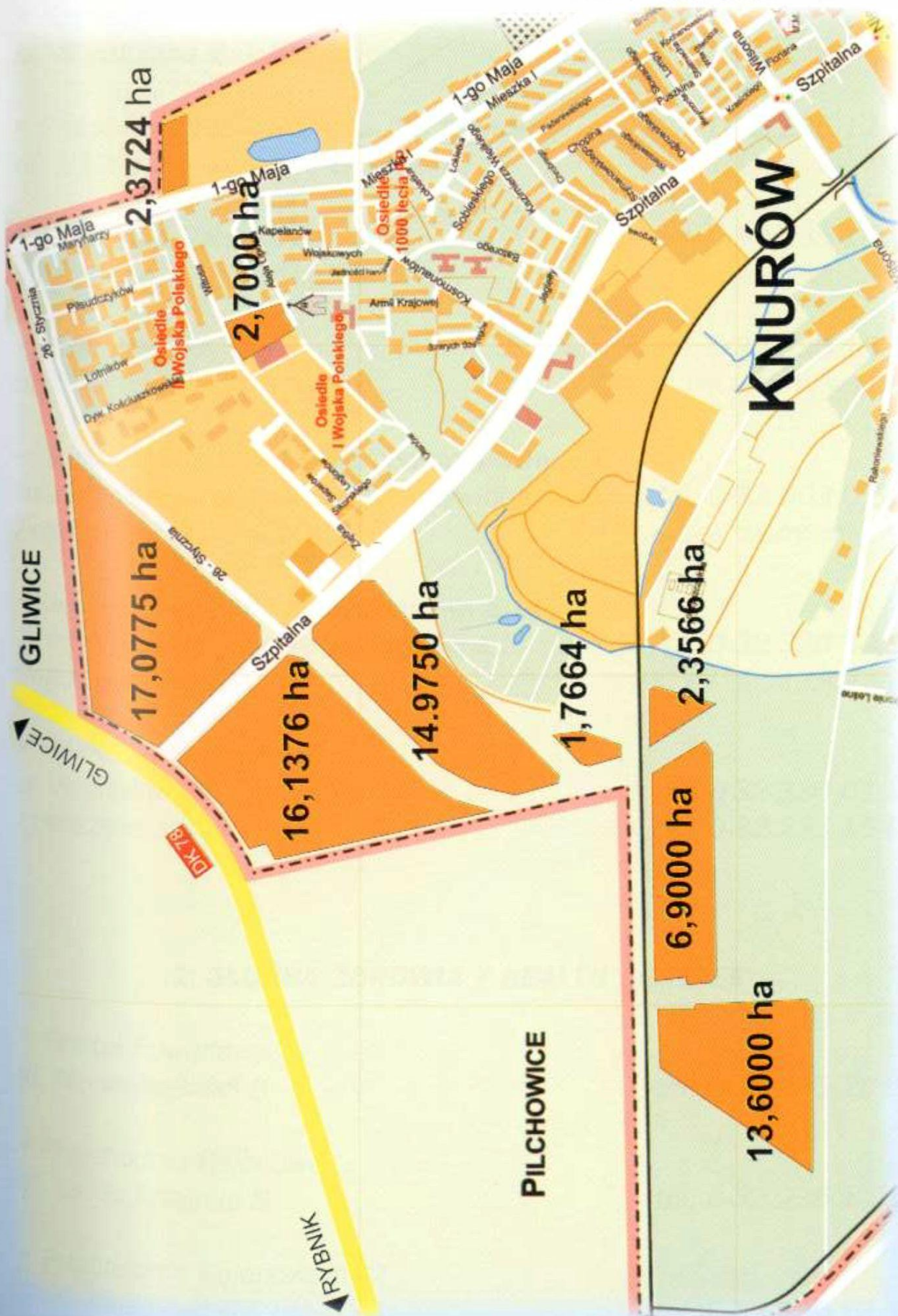
Investment offer

The town authorities ensure friendly tax policy and are ready for open talks, providing offers tailored to individual needs.

The areas in the northern part of the town, near the junction of national road Gliwice-Rybnik-Chałupki (DK-78) with Szpitalna Street and with 26 Stycznia Street (northern ring-road of the town) are waiting for potential investors,

Representative of first contact with investor
Head of the Department of Urban Planning, Architecture, Town Development Strategy and Local Issues
tel. 032 339 22 19, e-mail: ua@knurow.pl

Tereny inwestycyjne w północnej części miasta
Investment areas in the northern part of the town

1. NUMERY ALARMOWE / ALARM NUMBERS

- Komisariat Policji w Knurowie
ul. Kopalniana 2 /Police
tel. 0-32 337 25 00
tel. alarmowy 997
- Państwowa Straż Pożarna JRG Knurów
ul. 1 Maja 2a /Fire Emergency
tel. 0-32 235 12 11
tel. alarmowy 998
- Pogotowie Ratunkowe
ul. Floriana 7 /First Aid Med
tel. 0-32 235 15 15
tel. alarmowy 999
- Straż Miejska
ul. F. Ogana 2
tel. 0-32 330 15 59
tel. alarmowy 986
- Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny S.A.
telefoniczna obsługa klientów indywidualnych
Pogotowie Energetyczne
tel. 0-32 303 0 303
tel. alarmowy 991
- Górnośląska Spółka Gazownictwa Sp.z o.o.
JT HOK Knurów ul.Niepodległości 11
Pogotowie Gazowe
tel. 0-32 336 24 14
tel. alarmowy 992
- PWiK S.A. w Knurowie
ul. Szpitalna 9
zgłaszanie awarii
tel. 0-32 330 01 50
tel. 0-32 235 16 64

2. SŁUŻBA ZDROWIA / HEALTH CENTRES

- Szpital Powiatowy
ul. Niepodległości 8
tel. 0-32 235 24 67
- Przychodnia Rejonowa
ul. ks. A. Koziółka 8
tel. 0-32 235 14 53
- Przychodnia Rejonowa nr 2
ul. K. Wielkiego 6
tel. 0-32 235 13 11

- Przychodnia Rejonowa nr 3
al. Piastów 4b tel. 0-32 239 32 13
- Przychodnia Rejonowa nr 4
ul. Dworcowa 38a tel. 0-32 236 47 02
- Przychodnia Rejonowa nr 5
ul. Zwycięstwa 34 tel. 0-32 235 11 92
- Poradnia Ogólna
ul. Marynarzy 11 tel. 0-32 235 15 81
- Przychodnia Dziecięca
ul. Dywizji Kościuszkowskiej 8 tel. 0-32 235 20 63
- Fundacja „Unia Bracka”
Przychodnia Specjalistyczna
ul. Dworcowa 1 tel. 0-32 235 13 45
- Fundacja „Unia Bracka”
Przychodnia w Szczygłowicach
ul. Parkowa 1 tel. 0-32 239 32 29
- Centrum Zdrowia „Sanvita”
ul. K. Wielkiego 13 tel. 0-32 336 26 14
- Total Med
ul. Piłsudczyków 18 tel. 0-32 235 92 33

3. APTEKI / PHARMACIES

- Apteka „Bracka”
ul. Dworcowa 1 tel. 0-32 336 26 82
- Apteka „Eskulap”
ul. Parkowa 1 tel. 0-32 236-86-23
- Apteka „Jagiellońska”
ul. K. Wielkiego 13 tel. 0-32 336 25 39

- Apteka „Juventa”
ul. 1 Maja 70 tel. 0-32 236 29 99
- Apteka „św. Barbary”
ul. ks. A. Kozietka 8 tel. 0-32 235 13 64
- Apteka „św. Barbary 2”
ul. W. Witosa 10 tel. 0-32 337 00 00
- Apteka „św. Barbary 3”
ul. S. Staszica 1 tel. 0-32 337 36 00
- Apteka „Viscum”
ul. Niepodległości 14 tel. 0-32 330 19 80
- Apteka
ul. S. Batorego 4 tel. 0-32 235 20 12
- Apteka
ul. 1 Maja 7 tel. 0-32 336 23 57
- Apteka
ul. W. Łokietka 3 tel. 0-32 235 20 33

4. PARAFIE RZYMSKO-KATOLICKIE / ROMAN-CATHOLIC PARISHES

- Parafia p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej
ul. Kapelanów Wojskowych 5 tel. 0-32 330 16 50
- Parafia p.w. św. Cyryla i Metodego
ul. Niepodległości 1 tel. 0-32 235 11 26
- Parafia p.w. św. Antoniego
ul. F. Michalskiego 56 tel. 0-32 235 01 95
- Parafia p.w. Najświętszej Maryi Panny Królowej Świata
ul. Zwycięstwa 71 tel. 0-32 236 82 32

5. URZĘDY POCZTOWE / POST OFFICES

- *Urząd Pocztowy Knurów 1*
ul. Dworcowa 12 *tel. 0-32 235 13 78*
- *Urząd Pocztowy Knurów 3*
al. Piastów 1 b *tel. 0-32 236 84 51*
- *Urząd Pocztowy Knurów 4*
ul. W. Łokietka 3 *tel. 0-32 235 10 14*
- *Urząd Pocztowy Knurów 6*
ul. Lotników 17 *tel. 0-32 235 18 20*

6. BANKI / BANKS

- *BPH Oddział*
ul. T. Wilsona 8 *tel. 0-32 235 16 36*
- *PKO BP Oddział*
ul. J. Sobieskiego 6 *tel. 0-32 236 34 35*
- *ING Bank Śląski Oddział*
ul. Szpitalna 24 c *tel. 0-32 235 96 40*
- *Orzesko-Knurowski Bank Spółdzielczy*
ul. Kosmonautów 9a *tel. 0-32 332 67 61*
- *Getin Bank Oddział*
ul. Szpitalna 8 *tel. 0-32 235 15 20*
- *Powszechna SKOK Oddziały:*

ul. 1 Maja 7 *tel. 0-32 301 85 02*
ul. Kapelanów Wojskowych 2 *tel. 0-32 235 26 19*
ul. Górnicza 1 *tel. 0-32 239 38 51*
al. Piastów 4 a *tel. 0-32 230 68 11*

- SKOK Stefczyka
ul. 1-go Maja 10

tel. 0-32 235 27 71

7. MIEJSCA NOCLEGOWE, LOKALE GASTRONOMICZNE / LODGINGS, RESTAURANTS

- Hotel Restauracja „Zacisze Leśne”
ul. Niepodległości 107

tel. 0-32 235 26 76

- Hotel Restauracja „Letnia”
ul. Szpitalna 3

tel. 0-32 236 22 04

- Bar restauracyjny „Gwarek”
ul. 1 Maja 7

tel. 0-32 401 90 00

- Kręgielnia - Restauracja
ul. Rybnicka 10a

tel. 0-32 235 07 99

- „Supernova”
ul. Kapelanów Wojskowych 2e

tel. 0-32 236 59 00

- Pizzeria „Juliano”
ul. W. Witosa 27

tel. 0-32 235 14 74

- Pizzeria „Bartolini”
ul. W. Łokietka 3

tel. 0-32 235 17 72

- Pub „Best of the Best”
ul. 1 Maja 25

tel. 0-32 236 31 79

- Restauracja - Pub „Fenix”
ul. Sztygarska 2

tel. 0-32 236 70 96

- Restauracja „Camelot”
ul. Niepodległości 19

tel. 0-32 235 11 52

- Restauracja „Dworek u Gawlików”
ul. Parkowa 4

tel. 0 698 811 698

- Restauracja „Galileo”
ul. Piłsudczyków 13 tel. 0-32 236 05 82

- Restauracja Grecka
ul. Szpitalna 1 tel. 0-32 337 36 40

- Restauracja „Kosmos”
ul. Kapelanów Wojskowych 2d tel. 0-32 235 23 17

- Restauracja „Piekielko”
ul. Lotników 6 tel. 0-32 236 86 46

- Restauracja Nocna „Memfis”
ul. Dworcowa 38a tel. 0-32 236 86 91

- Stołówka „Protos”
ul. Szpitalna 29 tel. 0-32 236 08 95

**8. KINA, BIBLIOTEKI, PLACÓWKI KULTURALNE /
CINEMAS, LIBRARIES, CULTURAL INSTITUTIONS**

- Kino „CASINO”
ul. Niepodległości 26 tel. 0-32 332 63 80

- Dom Kultury
ul. Górnicza 1 tel. 0-32 332 63 84

- Izba Tradycji Górniczej przy KWK „Knurów”
ul. Dworcowa 1 tel. 0-32 239 61 54

- Instytucja Kultury „Centrum Kultury”
ul. Niepodległości 26 tel. 0-32 330 36 80

- Miejska Biblioteka Publiczna
al. Lipowa 12 tel. 0-32 332 63 89

- Filie:
nr 1 ul. Niepodległości 3 tel. 0-32 332 63 92

nr 2 (dla dzieci i młodzieży) al. Lipowa 12

tel. 0-32 332 63 94

nr 3 ul. Górnicza 1

tel. 0-32 332 63 96

- Klub Kultury Lokalnej "Sztukateria"

ul. Kosmonautów 7a

tel. 0-32 332 63 93

9. OBIEKTY SPORTOWO-REKREACYJNE / SPORTS AND RECREATIONAL FACILITIES

- Stadion Miejski

ul. Dworcowa 28

tel. 0-32 332 63 68

- Kąpielisko Leśne „Zacisze”

ul. Niepodległości 109

tel. 0-32 332 63 69

- Hala Sportowa, Pływalnia MOSiR

ul. Szttygarska

tel. 0-32 330 48 10

- Kort tenisowy MOSiR

ul. Parkowa 4

tel. 0-32 332 63 63

10. PLACÓWKI OŚWIATOWE / EDUCATIONAL INSTITUTIONS

- Żłobek publiczny

ul. Lotników 3

tel. 0-32 235 27 74

- Miejskie Przedszkole nr 2

ul. Lotników 3

tel. 0-32 235 27 72

- Miejskie Przedszkole nr 3

ul. J. Kilińskiego 10

tel. 0-32 235 27 75

- Zespół Szkolno-Przedszkolny

Miejskie Przedszkole nr 5

ul. J. Michalskiego 27

tel. 0-32 235 27 79

- Miejskie Przedszkole nr 7
ul. W. Dąbrowskiego 27a tel. 0-32 235 27 81

- Zespół Szkolno-Przedszkolny
Miejskie Przedszkole nr 10
ul. F. Ogana 2 tel. 0-32 235 27 83

- Miejskie Przedszkole nr 12
ul. Armii Krajowej 5 tel. 0-32 235 27 85

- Miejskie Przedszkole nr 13
ul. Piłsudczyków 4 tel. 0-32 235 27 87

- Niepubliczne Przedszkole „Wesołe Nutki”
ul. Szygarska 4 tel. 0-32 235 27 76

- Miejska Szkoła Podstawowa nr 1
ul. A. Słoniny 1 tel. 0-32 235 27 15

- Miejska Szkoła Podstawowa nr 2
ul. T. Wilsona 22 tel. 0-32 235 27 27

- Zespół Szkolno-Przedszkolny
Miejska Szkoła Podstawowa nr 3
ul. F. Michalskiego 27 tel. 0-32 235 27 79

- Miejska Szkoła Podstawowa nr 4
ul. J. Kilińskiego 6 tel. 0-32 330 41 20

- Miejska Szkoła Podstawowa nr 6
ul. S. Batorego 5 tel. 0-32 235 27 35

- Miejska Szkoła Podstawowa nr 7
ul. Jedności Narodowej 5 tel. 0-32 235 27 39

- Miejska Szkoła Podstawowa nr 9
al. Lipowa 12 tel. 0-32 235 27 45

- Miejskie Gimnazjum nr 1
ul. ks. A. Koziełka 7 tel. 0-32 235 27 54
- Miejskie Gimnazjum nr 2
ul. S. Batorego 7 tel. 0-32 235 27 58
- Miejskie Gimnazjum nr 3
al. Lipowa 12 tel. 0-32 235 27 65
- Miejskie Gimnazjum nr 4
ul. J. Kilińskiego 6 tel. 0-32 235 27 68
- Zespół Szkół im. J. Paderewskiego
ul. 1 Maja 21 tel. 0-32 235 19 61
- Zespół Szkół Zawodowych nr 1
ul. Przemysłowa 14 tel. 0-32 235 01 14
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2
ul. Szpitalna 29 tel. 0-32 336 24 01
- Zespół Szkół Specjalnych
ul. Szpitalna 25 tel. 0-32 235 20 22

11. INNE / OTHER

- Caritas Ośrodek Matki Bożej Uzdrawienie Chorych
ul. Szpitalna 29 tel. 0-32 336 22 33
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej
ul. 1 Maja 45 tel. 0-32 335 50 17
- Fundacja na Rzecz Rozwoju Miasta Knurowa
ul. Dworcowa 38a tel. 0-32 235 96 70
- Kancelaria notarialna Genowefa Kasperczyk
ul. Szpitalna 8 tel. 0-32 337 12 70

- *Kompania Węglowa S.A. KWK „Knurów”*
ul. Dworcowa 1 tel. 0-32 239 60 00
- *Kompania Węglowa S.A. KWK „Szczygłowice”*
ul. Górnicza 1 tel. 0-32 239 30 30
- *Lokatorsko-Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa*
ul. J. Sobieskiego 6 tel. 0-32 235 21 54
- *Media Lokalne Sp.z o.o. Radio „Fan”*
ul. F. Ogana 5 tel. 0-32 235 11 57
- *Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej*
ul. ks. Koziółka 2 tel. 0-32 335 55 00
- *Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji*
ul. Szttygarska tel. 0-32 330 48 10
- *Miejski Zespół Jednostek Oświatowych*
al. Lipowa 12 tel. 0-32 235 27 00
- *Miejski Zespół Gospodarki Lokalowej i Administracji*
ul. Floriana 4 tel. 0-32 339 45 00
- *Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy*
ul. T. Wilsona 10 tel. 0-32 235 22 11
- *„Przegląd Lokalny” Tygodnik*
ul. Niepodległości 5 tel. 0-32 332 63 77
- *Spółdzielnia Mieszkaniowa „Knurowianka”*
ul. H. Sienkiewicza 29b tel. 0-32 235 16 70

12. STACJE PALIW / PETROL STATIONS

- *„MARAN”* ul. Dworcowa 54 tel. 0-32 235 14 30

- **PKN ORLEN**

ul. 1 Maja 9

tel. 0-32 235 16 35

- **BP**

ul. 1 Maja 55

tel. 0-32 336 24 28

- **Kami-Gaz stacja LPG**

ul. Dworcowa 44

tel. 0-32 236 22 27

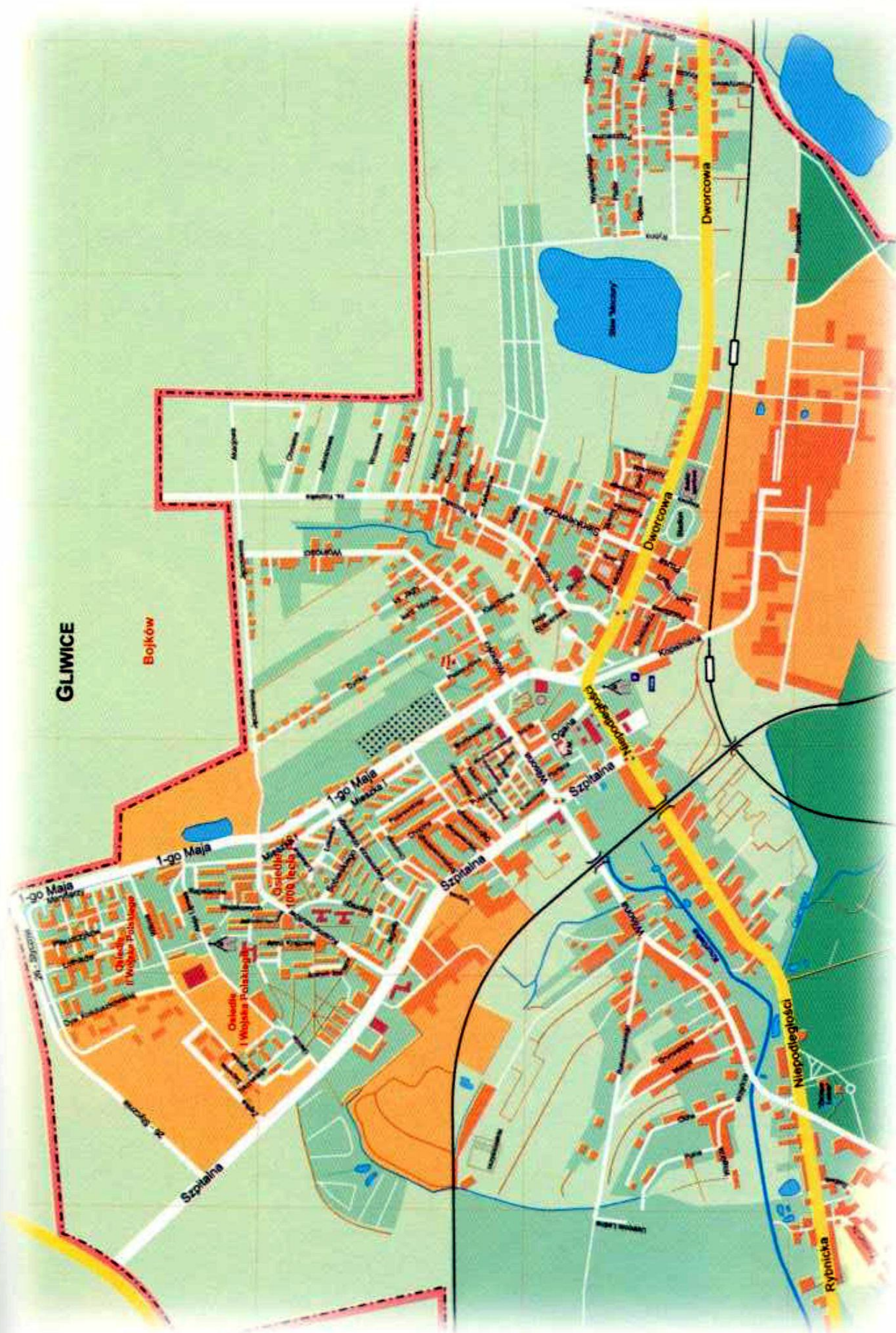
- **PPH „Re-Plast”. Stacja autogazu**

ul. Rybnicka 1

tel. 0 503 464 603

Knurów centrum

The centre of Knurów

Krywald

Wydawca

Urząd Miasta Knurów
ul. F. Ogana 5
44 - 190 Knurów
tel. +48 32 235 10 17
e-mail: um@knurow.pl
<http://www.knurow.pl>

opracowano na dzień 01.01.2006.

Realizacja: **TAURUS - Doradztwo i Reklama**
ul. Wincentego Pola 16, 44-100 Gliwice
tel. (032) 301-56-23; www.taurus-reklama.pl

Urząd Miasta Knurów
ul. F. Ogana 5
44-190 Knurów
tel. +48 32 235 10 17
tel./fax +48 32 235 15 21
<http://www.knurow.pl>

Sekretariat Prezydenta	032 235 21 21
Informacja ogólna	032 339 22 46
Urząd Stanu Cywilnego	032 339 22 48
Wydział Obsługi Rady Miasta	032 339 22 58
Wydział Zamówień Publicznych	032 339 23 08
Dowody osobiste	032 339 22 47
Sprawy meldunkowe	032 339 22 00
Ewidencja działalności gospodarczej	032 339 23 13
Wydział Gospodarki Komunalnej, Inwestycji, Restrukturyzacji i Ochrony Środowiska	032 339 22 12
Wydział Urbanistyki, Architektury, Strategii Rozwoju Miasta i Spraw Lokalowych	032 339 22 20
Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa	032 339 22 27
Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Promocji Zdrowia	032 339 23 11
Biuro ds. Bezrobotnych przy Powiatowym Urzędzie Pracy	032 339 22 80